

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
ATHANASIOSA RANTOSA
przedstawiona w dniu 31 marca 2022 r.¹

Sprawa C-168/21

Procureur général près la cour d'appel d'Angers
przeciwko
KL

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 – Przesłanka podwójnej karalności – Kontrola sprawowana przez organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego – Różne znamiona przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim i w wykonującym nakaz państwie członkowskim – Kara za jedno przestępstwo wymierzona za kilka czynów, z których nie wszystkie stanowią przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 49 ust. 3 – Zasada proporcjonalności kary

I. Wprowadzenie

1. W prawie Unii Europejskiej przesłankę podwójnej karalności można zdefiniować jako fakt, że zachowanie będące przedmiotem współpracy stanowi przestępstwo zarówno we państwie wnioskującym (lub wydającym nakaz państwie członkowskim), jak i w państwie wezwanym (lub wykonującym nakaz państwie członkowskim)². W pewnych przypadkach przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, w ramach europejskiego nakazu aresztowania (zwanego dalej „ENA”) może być uzależnione od spełnienia tej przesłanki podwójnej karalności.

2. W niniejszej sprawie włoski organ sądowy wydał ENA w celu wykonania wyroku skazującego dotyczącego w szczególności jednego przestępstwa, nakładającego karę za kilka czynów traktowanych jako jedno działanie przestępne. Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja), będący sądem odsyłającym, zwraca się z pytaniem, czy organy sądowe wykonującego nakaz państwa

¹ Język oryginału: francuski.

² Zobacz D. Flore, S. Bosly, *Droit pénal européen*, wyd. 2, Bruxelles, Larcier 2014, s. 580, nr 1013. W przedmiocie rozwoju przesłanki podwójnej karalności zob. opinia rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie Grundza, C-289/15, EU:C:2016:622, pkt 31–40.

członkowskiego, czyli Francji, mogą odmówić wykonania tego ENA w świetle art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW³, a także art. 49 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”).

3. W tym względzie sąd odsyłający zauważa, po pierwsze, że znamiona tego przestępstwa są różne w obu zainteresowanych państwach członkowskich, a po drugie, że niektóre czyny objęte wspomnianym przestępstwem nie podlegają sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim. Zadaniem Trybunału jest zatem uściślenie zakresu przesłanki podwójnej karalności przewidzianej w decyzji ramowej 2002/584.

4. W niniejszej opinii proponuję, aby Trybunał odpowiedział na przedstawione pytania w ten sposób, że w okolicznościach opisanych przez sąd odsyłający przepisy tej decyzji ramowej prowadzą do wykonania ENA.

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

5. Motywy 6, 10 i 12 decyzji ramowej 2002/584 mają następujące brzmienie:

„(6) [ENA], przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[...]

(10) Mechanizm [ENA] opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie [stosowanie] można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [TUE], ustalonych [stwierdzonego] przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 wymienionego traktatu ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2.

[...]

(12) Niniejsza decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 [TUE] oraz tych, które znajdują odbicie [i odzwierciedlonych] w [karcie praw podstawowych], w szczególności w jej rozdziale VI [...].”

6. Artykuł 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Definicja [ENA] i zobowiązania do jego wykonania”, stanowi:

„1. [ENA] stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania [zatrzymania] i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wnioski [nakaz], w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

³ Decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 34).

2. Państwa członkowskie wykonują każdy [ENA] w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [TUE]”.

7. Artykuł 2 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Zakres stosowania [ENA]”, przewiduje:

„1. [ENA] może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym [polegającym na pozbawieniu wolności] o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy [których górna granica wynosi przynajmniej 12 miesięcy], albo w przypadku, gdy zapadł wyrok lub wydano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy [wyrok nakładający karę pozbawienia wolności lub wydano środek zabezpieczający polegający na pozbawieniu wolności o wymiarze co najmniej czterech miesięcy].

2. Następujące przestępstwa, jeśli w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym o wymiarze co najmniej trzech lat i jako określone prawem wydającego nakaz państwa członkowskiego, stanowią na warunkach niniejszej decyzji ramowej podstawę, bez weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, do przekazania na mocy [ENA] [Następujące przestępstwa stanowią na warunkach niniejszej decyzji ramowej, bez weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, podstawę do przekazania na mocy europejskiego nakazu aresztowania, jeśli w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym polegającym na pozbawieniu wolności, których górna granica wynosi przynajmniej trzy lata, tak jak są zdefiniowane w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego]:

[...]

4. Dla przestępstw innych niż określone w ust. 2 przekazanie następuje pod warunkiem, że czyny, za które [może zostać uzależnione od warunku, że czyny, w związku z którymi] wydaje się [ENA], stanowią przestępstwo w rozumieniu prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, niezależnie od składowych elementów naruszeń prawa karnego lub ich opisu [niezależnie od jego znamion lub kwalifikacji prawnej]”.

8. Artykuł 4 tej decyzji ramowej, zatytułowany „[Podstawy fakultatywnej odmowy] [ENA]”, stanowi w pkt 1:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania [ENA]:

1) [jeżeli] w jednym z przypadków[, o których mowa] w art. 2 ust. 4[,], czyn, który stanowi podstawę wydania [ENA], nie stanowi przestępstwa w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego; [...]

[...]”.

B. Prawo francuskie

9. Artykuł 695-23 code de procédure pénale (kodeksu postępowania karnego), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, stanowi:

„Wykonania [ENA] odmawia się również wtedy, gdy czyn będący przedmiotem wspomnianego nakazu aresztowania nie stanowi przestępstwa w świetle prawa francuskiego.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego [ENA] jest wykonywany bez kontroli podwójnej karalności zarzucanych czynów, jeżeli odnośne działania są zgodnie z prawem wydającego nakaz państwa członkowskiego zagrożone karą pozbawienia wolności na okres co najmniej trzech lat pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym polegającym na pozbawieniu wolności o podobnym wymiarze i mieszczą się w jednej z kategorii przestępstw przewidzianych w art. 694-32.

Jeżeli przepisy akapitu poprzedzającego mają zastosowanie, kwalifikacja prawna okoliczności faktycznych i określenie grożącej kary podlegają wyłącznej ocenie organu sądowego wydającego nakaz państwa członkowskiego.

[...]”.

III. Spór w postępowaniu głównym, pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

10. W dniu 6 czerwca 2016 r. włoskie organy sądowe wydały wobec KL ENA w celu wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze dwunastu lat i sześciu miesięcy orzeczonej przez Corte d'appello di Genova (sąd apelacyjny w Genui, Włochy) wyrokiem z dnia 9 października 2009 r., który uprawomocnił się w dniu 13 lipca 2012 r. w następstwie oddalenia skargi kasacyjnej KL przez Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy).

11. Ten wyrok skazujący obejmował kumulację czterech kar wymierzonych za następujące cztery przestępstwa: kradzież z użyciem broni popełniona wspólnie z innymi osobami (rok pozbawienia wolności), niszczenie mienia i szabrownictwo (dziesięć lat pozbawienia wolności), posiadanie broni (dziewięć miesięcy pozbawienia wolności) i użycie środków wybuchowych (dziewięć miesięcy pozbawienia wolności).

12. Co się tyczy w szczególności przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, o którym mowa w art. 419 codice penale (włoskiego kodeksu karnego)⁴, w ENA opisano okoliczności popełnienia tego przestępstwa w następujący sposób: „Działając wspólnie z innymi, to jest ponad pięcioma osobami, uczestnicząc w manifestacjach przeciwko szczytowi G8, [KL] popełnił czyny niszczenia mienia i szabrownictwa w sytuacji – z punktu widzenia miejsca i czasu – w której występowało obiektywne zagrożenie dla porządku publicznego; kilka przypadków uszkodzenia obiektów infrastruktury miejskiej i mienia publicznego, prowadzących do powstania szkody, która nie mogła zostać dokładnie oszacowana, jednak o wartości nie mniejszej niż setki milionów lirów włoskich (ITL) (dziesiątki tysięcy EUR));

⁴ Artykuł ten, zatytułowany „Niszczenie mienia i szabrownictwo”, w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym stanowi, że „[k]to dopuszcza się, poza przypadkami przewidzianymi w art. 285, czynów niszczenia mienia i szabrownictwa, podlega karze pozbawienia wolności od ośmiu do piętnastu lat. Kara ulega zastrzeżeniu, jeżeli przestępstwo zostało popełnione w odniesieniu do broni, amunicji lub żywności w miejscu sprzedaży lub przechowywania”.

uszkodzenie mienia, szabrownictwo, zniszczenie poprzez podpalenie również instytucji kredytowych, samochodów i placówek handlowych, z okolicznością obciążającą polegającą na wyrządzeniu pokrzywdzonym znacznej szkody majątkowej”.

13. Z wyroku Corte d'appello di Genova (sądu apelacyjnego w Genui) z dnia 9 października 2009 r. wynika, że w ramach kwalifikacji jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” KL przypisano siedem czynów, ukaranych jako jedno działanie przestępne, a mianowicie uszkodzenie obiektów infrastruktury miejskiej oraz mienia publicznego, uszkodzenie i splądrowanie placu budowy, zniszczenie pomieszczeń instytucji kredytowej „Credito Italiano”, zniszczenie pojazdu Fiat Uno poprzez podpalenie, zniszczenie pomieszczeń instytucji kredytowej „Carige” poprzez podpalenie, zniszczenie pojazdu Fiat Brava poprzez podpalenie oraz zniszczenie i splądrowanie supermarketu.

14. KL nie wyraził zgody na przekazanie na podstawie ENA. Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2019 r. chambre de l'instruction de la cour d'appel de Rennes (izba śledcza sądu apelacyjnego w Rennes, Francja) nakazała przedstawienie dalszych informacji, w szczególności przedstawienie wyroku Corte di appello di Genova (sądu apelacyjnego w Genui) z dnia 9 października 2009 r. i późniejszego wyroku Corte suprema di cassazione (sądu kasacyjnego, Włochy). Wyrokiem z dnia 15 listopada 2019 r. ta izba śledcza odmówiła przekazania KL ze względu na brak potwierdzenia przekazania Republice Włoskiej wniosku o ustanowienie adwokata złożonego przez KL, i nakazała jego zwolnienie.

15. Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2019 r. Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) uchylił ten wyrok i skierował sprawę do chambre de l'instruction de la cour d'appel d'Angers (izby śledczej sądu apelacyjnego w Angers, Francja). Wyrokiem z dnia 4 listopada 2020 r. ta izba śledcza, po pierwsze, odmówiła przekazania KL włoskim organom wymiaru sprawiedliwości w celu wykonania ENA w zakresie, w jakim nakaz ten został wydany w celu wykonania kary dziesięciu lat pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”. Po drugie, zażądała ona dodatkowych informacji w celu doprecyzowania przez włoskie organy wymiaru sprawiedliwości, czy chciałyby one, aby kara dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za trzy inne przestępstwa, o których mowa w ENA, została wykonana we Francji Procureur général près la cour d'appel d'Angers (rokurator generalny przy sądzie apelacyjnym w Angers, Francja) i KL wnieśli skargę kasacyjną od tego wyroku do Cour de cassation (sądu kasacyjnego, Francja), będącego sądem odsyłającym.

16. Sąd ten przypomina, że Trybunał dokonał wykładni przesłanki podwójnej karalności w wyroku z dnia 11 stycznia 2017 r., Grundza (C-289/15, zwanym dalej „wyrokiem Grundza”, EU:C:2017:4)⁵, i wyjaśnia, że odmawiając przekazania KL włoskim organom wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, chambre de l'instruction de la cour d'appel d'Angers (izba śledcza sądu apelacyjnego w Angers) wskazała, iż dwa z siedmiu czynów leżących u podstaw tej kary nie mogły stanowić przestępstwa we Francji, a mianowicie, po pierwsze, zniszczenie pomieszczeń instytucji kredytowej „Credito Italiano”, a po drugie, zniszczenie pojazdu Fiat Brava poprzez podpalenie. Ta izba śledcza wywiodła z tego, że skoro Corte d'appello di Genova (sąd apelacyjny w Genui) i Corte di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy) „wyraziły jednoznaczny zamiar” traktowania tych siedmiu czynów jako tworzących nierozdzielalną całość, zastosowanie przesłanki podwójnej karalności wymagało wykluczenia wszystkich tych niedających się oddzielić czynów.

⁵ W przedmiocie tego wyroku zob. A. Falkiewicz, *The Double Criminality Requirement in the Area of Freedom, Security and Justice – Reflections in Light of the European Court of Justice Judgment of 11 January 2017, C-289/15, Criminal Proceedings against Jozef Grundza*, *European Criminal Law Review*, 2017, t. 7, nr 3, s. 258–274.

17. Zdaniem sądu odsyłającego z wyroku Corte suprema di cassazione (sądu kasacyjnego, Włochy) z dnia 13 lipca 2012 r. wynika, że „obiektywnym elementem przestępstwa niszczenia mienia i szabrownictwa, o którym mowa w art. 419 włoskiego kodeksu karnego, jest popełnienie czynów dewastacji, poprzez jakiegokolwiek działanie, za pomocą jakichkolwiek środków, powodujących zrujnowanie, zniszczenie, a także uszkodzenie, w każdym razie całościowe, bez rozróżnienia, rozległe i dogłębne, dużej ilości mienia ruchomego lub nieruchomego, w taki sposób, że powoduje nie tylko szkodę w majątku jednego lub więcej podmiotów, jak również szkodę społeczną wynikającą z naruszenia własności prywatnej, ale także rzeczywiste naruszenie i zagrożenie porządku publicznego rozumianego w jego szczególnym znaczeniu jako porządek i zwykły przebieg życia społecznego, któremu towarzyszy we wspólnocie przekonanie o panowaniu spokoju i bezpieczeństwa i takie poczucie”. Sąd odsyłający wywodzi stąd, że we włoskim prawie karnym przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” dotyczy wielokrotnych, masowych czynów niszczenia i dewastacji, wyrządzających nie tylko szkodę właścicielom danego mienia, lecz również naruszenie spokoju publicznego, zagrażające zwykłemu przebiegowi życia społecznego.

18. Sąd ten podkreśla, że we francuskim prawie karnym czyn zagrożenia spokoju publicznego poprzez masowe niszczenie majątku ruchomego lub nieruchomego nie jest w szczególności sposób spenalizowany. Karane są wyłącznie dewastacja, niszczenie, kradzieże ze zniszczeniem popełnione w danym przypadku w grupie, mogące wyrządzić szkodę właścicielom danego mienia. W związku z tym zdaniem wspomnianego sądu powstaje pytanie, czy naruszenie spokoju publicznego, które Corte d'appello di Genova (sąd apelacyjny w Genui) i Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy) przypisały KL jako istotne znamię przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, ma znaczenie dla oceny spełnienia przesłanki podwójnej karalności.

19. Na wypadek gdyby przesłanka podwójnej karalności była w niniejszej sprawie spełniona, sąd odsyłający wskazuje, że decyzja ramowa 2002/584 nie zawiera przepisu pozwalającego wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu na odmowę przekazania zainteresowanego ze względu na to, że kara orzeczona przez wydające nakaz państwo członkowskie wydaje się nieproporcjonalna w świetle czynów, o których mowa w ENA. Ponadto, choć zgodnie z art. 5 tej decyzji ramowej wykonanie ENA przez wykonujący nakaz organ sądowy może zostać uzależnione przez prawo wykonującego nakaz państwa członkowskiego od spełnienia warunku, że system prawny wydającego nakaz państwa członkowskiego zawiera przepisy dopuszczające rewizję wymiaru kary, to byłoby tak wyłącznie w przypadku, gdy przestępstwo leżące u podstaw ENA zagrożone jest karą lub środkiem zabezpieczającym dożywotniego pozbawienia wolności. W związku z tym, nawet jeśli wykonujące nakaz państwo członkowskie uważa, że istnieją poważne wątpliwości co do proporcjonalności ENA, to państwo to nie może z tego powodu odmówić przekazania osoby, której dotyczy wnioski, w celu wykonania kary orzeczonej przez wydające nakaz państwo członkowskie.

20. Jakkolwiek co do zasady do wydającego nakaz państwa członkowskiego należy sprawdzenie proporcjonalności ENA przed jego wydaniem, to jednak kontrola ta nie może skutecznie zapobiec naruszeniu zasady proporcjonalności, jeżeli – jak w sprawie w postępowaniu głównym – ENA został wydany w celu wykonania kary wymierzonej dla ukarania jednego przestępstwa składającego się z kilku czynów, z których tylko część stanowi przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim. W takim przypadku bowiem kara orzeczona przez wydające nakaz państwo członkowskie odpowiada wszystkim tym czynom, podczas gdy przekazanie

w odniesieniu do niektórych z nich jest wykluczone. Zdaniem sądu odsyłającego wynika z tego, że choć ENA mógł być proporcjonalny w chwili jego wydania, to nie można wykluczyć, że nie będzie już proporcjonalny w chwili jego wykonania.

21. Tymczasem z art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z jej motywem 12 wynika, że w ramach ENA należy przestrzegać praw podstawowych i podstawowych zasad prawa, odzwierciedlonych w karcie praw podstawowych. W tym względzie w art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych ustanowiono zasadę, zgodnie z którą kary nie mogą być nieproporcjonalnie surowe w stosunku do czynu zabronionego pod groźbą kary.

22. W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że przesłanka podwójnej karalności jest spełniona w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której wniosek o przekazanie dotyczy czynów, które w państwie wydającym nakaz są kwalifikowane jako »niszczenie mienia i szabrownictwo«, których istotą jest niszczenie mienia i plądrowanie stanowiące zagrożenie dla spokoju publicznego, podczas gdy w państwie wykonującym nakaz odpowiedzialności karnej podlega kradzież połączona z niszczeniem mienia oraz niszczenie lub uszkodzenie mienia, lecz nie występuje znamię zagrożenia spokoju publicznego?
- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że sąd wykonującego nakaz państwa członkowskiego może odmówić wykonania [ENA] wydanego w celu wykonania kary, jeżeli stwierdzi, że dana osoba została skazana na tę karę przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego za popełnienie jednego przestępstwa, przy czym wyrok skazujący obejmował różne czyny, z których jedynie część stanowi przestępstwo w świetle prawa karnego wykonującego nakaz państwa członkowskiego? Czy należy dokonywać rozróżnienia w zależności od tego, czy organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego uznały poszczególne czyny za rozłączne lub nierozłączne?
- 3) Czy art. 49 ust. 3 [karty praw podstawowych] wymaga, aby organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego odmówił wykonania [ENA] w sytuacji, gdy z jednej strony, nakaz ten został wydany w celu wykonania jednej kary orzeczonej za popełnienie jednego przestępstwa, a z drugiej strony – ze względu na to, że niektóre czyny składające się na przestępstwo, za które orzeczona została ta kara, nie stanowią przestępstwa w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego – zgoda na przekazanie może być wyrażona tylko w odniesieniu do części tych czynów?”.

23. Sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału o rozpoznanie niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w trybie przyspieszonym przewidzianym w art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2021 r. prezes Trybunału oddalił ten wniosek. Postanowił jednak, że niniejsza sprawa zostanie rozpoznana w pierwszej kolejności na podstawie art. 53 § 3 regulaminu postępowania.

24. KL, rządy francuski i włoski oraz Komisja Europejska przedstawili uwagi na piśmie. KL, rząd francuski i Komisja przedstawili również uwagi ustne na rozprawie, która odbyła się w dniu 20 stycznia 2022 r.

IV. Analiza

A. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

25. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że przesłanka podwójnej karalności przewidziana w tych przepisach jest spełniona w sytuacji, gdy ENA zostaje wydany w odniesieniu do czynów stanowiących w wydającym nakaz państwie członkowskim przestępstwo wymagające, by czyny te mogły naruszać spokój publiczny, podczas gdy takie czyny również podlegają sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim bez konieczności wyzerpania tego znamienia naruszenia spokoju publicznego.

26. Rządy francuski i włoski oraz Komisja sugerują, aby na to pytanie udzielić odpowiedzi twierdzącej, podczas gdy KL proponuje odpowiedź przeczącą.

27. Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 w odniesieniu do przestępstw innych niż wymienione w wykazie 32 przestępstw przewidzianych w ust. 2 tego artykułu przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, można uzależnić od warunku, że czyny, za które wydano ENA, stanowią przestępstwo w rozumieniu prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, niezależnie od znamion przestępstwa lub jego kwalifikacji. Innymi słowy, przepis ten pozwala wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu na uzależnienie wykonania wyroku skazującego od spełnienia przesłanki podwójnej karalności⁶. Jednocześnie art. 4 tej decyzji ramowej, dotyczący podstaw fakultatywnej odmowy wykonania ENA, przewiduje w pkt 1 możliwość odmowy wykonania ENA przez wykonujący nakaz organ sądowy, jeżeli nie została spełniona przesłanka podwójnej karalności. Jak wynika z postanowienia odsyłającego, przepisy te zostały transponowane do art. 695-23 francuskiego kodeksu postępowania karnego.

28. W niniejszym przypadku ENA wskazuje charakter i kwalifikację prawną przestępstw, o których mowa, i opisuje okoliczności ich popełnienia na podstawie art. 8 ust. 1 lit. d) i e) decyzji ramowej 2002/584. W tym względzie niektóre czyny zarzucane KL są objęte przestępstwem zakwalifikowanym jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, o którym mowa w art. 419 włoskiego kodeksu karnego. Sąd odsyłający stwierdza, że przestępstwo to obejmuje wielokrotne czyny niszczenia i uszkodzania na dużą skalę, nie tylko wyrządzające szkodę właścicielom danego mienia, lecz stanowiące również naruszenie spokoju publicznego sprowadzające niebezpieczeństwo dla zwykłego życia społecznego. W swoich uwagach na piśmie rząd włoski wskazał, że ten warunek naruszenia spokoju publicznego nie jest wyraźnie ustanowiony przez art. 419 włoskiego kodeksu karnego, lecz wynika z orzecznictwa sądów włoskich.

29. Zdaniem sądu odsyłającego we francuskim prawie karnym czyn polegający na zagrożeniu spokoju publicznego poprzez niszczenie mienia ruchomego lub nieruchomego na dużą skalę nie jest w szczególności spenalizowany. Karane są wyłącznie dewastacja, niszczenie, kradzieże ze zniszczeniem popełnione w danym przypadku w grupie, mogące wyrządzić szkodę właścicielom danego mienia.

⁶ Zobacz podobnie wyrok Grundza, pkt 28.

30. Sąd ten dąży zatem do ustalenia, czy przesłanka podwójnej karalności przewidziana w art. 2 ust. 4 i w art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 została spełniona w sprawie takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym. Sąd ten odniósł się do wyroku Grundza, który dotyczył wykładni art. 7 ust. 3⁷ i art. 9 ust. 1 lit. d)⁸ decyzji ramowej 2008/909/WSiSW⁹.

31. W wyroku tym w odniesieniu do art. 7 ust. 3 tej ostatniej decyzji ramowej Trybunał przypomniał, że przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględnić nie tylko brzmienie tego przepisu, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi¹⁰.

32. W pierwszej kolejności zdaniem Trybunału z samego brzmienia wspomnianego art. 7 ust. 3 wynika, że niezbędną i wystarczającą przesłanką dla celów oceny podwójnej karalności jest okoliczność, iż czyny, co do których w państwie wydającym orzeczono karę, stanowią także przestępstwo w państwie wykonującym oraz że z powyższego wynika, iż nie wymaga się, aby przestępstwa były identyczne w obydwu zainteresowanych państwach członkowskich¹¹. Trybunał dodał, że taki sposób wykładni znajduje potwierdzenie w sformułowaniu „niezależnie od znamion przestępstwa czy jego opisu [kwalifikacji]” przewidzianych w państwie wykonującym, z którego to sformułowania jasno wynika, iż nie jest wymagane dokładne pokrywanie się ani znamion przestępstwa, zakwalifikowanego odpowiednio w prawie państwa wydającego i w prawie państwa wykonującego, ani nazwy lub klasyfikacji tego przestępstwa w odpowiednich prawach krajowych¹². A zatem w przepisie tym zapisano *elastyczność*, z jaką właściwy organ państwa wykonującego dokonuje oceny przesłanki podwójnej karalności, zarówno w odniesieniu do znamion przestępstwa, jak i jego kwalifikacji¹³.

33. Tak więc przy ocenie podwójnej karalności właściwy organ państwa wykonującego powinien rozpatrzyć, czy wskazane w wyroku wydanym przez właściwy organ państwa wydającego okoliczności faktyczne leżące u podstaw przestępstwa podlegają także, jako takie, w sytuacji gdyby wystąpiły one na terytorium państwa wykonującego, sankcji karnej na tym terytorium¹⁴.

34. Co się tyczy tej wykładni językowej, należy stwierdzić, że brzmienie art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 jest analogiczne odpowiednio do brzmienia art. 7 ust. 3 i art. 9 ust. 1 lit. d) decyzji ramowej 2008/909. I tak wspomniany art. 2 ust. 4 stanowi, że przekazanie można uzależnić od warunku, iż *czyny, w związku z którymi wydano ENA*, stanowią przestępstwo w rozumieniu prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, *niezależnie od znamion przestępstwa lub jego kwalifikacji*. W konsekwencji wykładnia przesłanki podwójnej karalności przyjęta w poprzednim punkcie niniejszej opinii ma zastosowanie w ten sam sposób do decyzji ramowej 2002/584.

⁷ Zgodnie z tym przepisem „[w] odniesieniu do przestępstw innych niż określone w ust. 1 państwo wykonujące może uzależnić uznanie wyroku i wykonanie kary od tego, czy odnoszą się one do czynów stanowiących przestępstwo także w świetle prawa państwa wykonującego, niezależnie od znamion przestępstwa czy jego opisu [kwalifikacji]”.

⁸ Przepis ten stanowi, że „[w]łaściwy organ państwa wykonującego może odmówić uznania wyroku i wykonania kary, jeżeli: [...] w przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 3, oraz – gdy państwo wykonujące złożyło oświadczenie na podstawie art. 7 ust. 4 – w przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 1, wyrok odnosi się do czynów, które zgodnie z prawem państwa wykonującego nie stanowiłyby przestępstwa. [...]”.

⁹ Decyzji ramowej Rady z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz.U. 2008, L 327, s. 27).

¹⁰ Wyrok Grundza, pkt 32.

¹¹ Wyrok Grundza, pkt 34.

¹² Wyrok Grundza, pkt 35.

¹³ Wyrok Grundza, pkt 36.

¹⁴ Wyrok Grundza, pkt 38.

35. W drugiej kolejności Trybunał uznał w wyroku Grundza, że kontekst, w jaki wpisują się art. 7 ust. 3 i art. 9 ust. 1 lit. d) decyzji ramowej 2008/909, przemawia także na rzecz takiej oceny podwójnej karalności¹⁵. Ta decyzja ramowa opiera się bowiem przede wszystkim na zasadzie wzajemnego uznawania, która zgodnie z motywem 1 tej decyzji ramowej rozpatrywanym w świetle art. 82 ust. 1 TFUE stanowi „kamień węgielny” współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych w Unii Europejskiej, która to współpraca – zgodnie z motywem 5 wspomnianej decyzji ramowej – jest oparta na szczególnym wzajemnym zaufaniu między państwami członkowskimi do ich odpowiednich systemów sądowniczych¹⁶.

36. Trybunał dodał, że skoro przesłanka podwójnej karalności stanowi wyjątek od ogólnej zasady uznawania wyroku i wykonywania kary, zakres stosowania wskazanej w art. 9 ust. 1 lit. d) decyzji ramowej 2008/909 oraz opartej na braku podwójnej karalności podstawy odmowy uznania wyroku i wykonania kary należy interpretować w sposób ścisły, aby ograniczyć wypadki odmowy uznania i wykonania¹⁷. W ramach oceny podwójnej karalności właściwy organ państwa wykonującego nie powinien rozpatrywać, czy został naruszony interes chroniony przez państwo wydające, lecz czy – w wypadku gdyby rozpatrywane przestępstwo miało miejsce na terytorium państwa członkowskiego pochodzenia tego organu – uznano by, że został naruszony podobny interes chroniony prawem krajowym tego państwa¹⁸.

37. W niniejszej sprawie kontekst, w jaki wpisują się art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, jest taki sam jak kontekst art. 7 ust. 3 i art. 9 ust. 1 lit. d) decyzji ramowej 2008/909. Jak wynika bowiem z motywów 6 i 10 oraz z art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, decyzja ta opiera się również na zasadzie wzajemnego uznawania¹⁹.

38. W trzeciej kolejności z wyroku Grundza wynika, że zgodnie z art. 3 ust. 1 decyzji ramowej 2008/909 celem tej decyzji jest określenie zasad, zgodnie z którymi państwo członkowskie, aby ułatwić resocjalizację osoby skazanej, uznaje wyrok i wykonuje karę²⁰.

39. Co prawda w decyzji ramowej 2002/584 nie wspomniano, że ma ona na celu ułatwienie resocjalizacji osoby skazanej. Jednakże ta decyzja ramowa służy, dzięki ustanowieniu prostszego i wydajniejszego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej, ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy sądowej, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi²¹. Celem wspomnianej decyzji ramowej jest w szczególności ułatwienie i przyspieszenie przekazywań między organami sądowymi państw członkowskich, jak i poszanowania praw podstawowych osoby przekazanej²². Ogólniej rzecz ujmując, mechanizm ENA ma na celu zwalczanie bezkarności osoby, której dotyczy wnioski, znajdującej się na

¹⁵ Wyrok Grundza, pkt 39.

¹⁶ Wyrok Grundza, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo.

¹⁷ Wyrok Grundza, pkt 46.

¹⁸ Wyrok Grundza, pkt 49.

¹⁹ Zobacz podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo.

²⁰ Wyrok Grundza, pkt 50.

²¹ Wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przed wykonującym nakaz organem sądowym), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo.

²² Zobacz wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przed wykonującym nakaz organem sądowym), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 58.

terytorium innym niż to, na którym miała popełnić przestępstwo²³. Cele te prowadzą moim zdaniem w taki sam sposób jak w przypadku decyzji ramowej 2008/909 do przyjęcia zawężającej wykładni przesłanki podwójnej karalności przewidzianej w decyzji ramowej 2002/584.

40. W tych okolicznościach wbrew temu, co twierdzi KL w swoich uwagach na piśmie, wykładnia przyjęta w wyroku Grundza wydaje się mieć zastosowanie do przepisów decyzji ramowej 2002/584. W konsekwencji, podobnie jak Trybunał orzekł w tym wyroku²⁴, art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 tej decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym przesłankę podwójnej karalności należy uznać za spełnioną, gdy wskazane w wyroku wydanym przez właściwy organ wydającego nakaz państwa członkowskiego okoliczności faktyczne leżące u podstaw przestępstwa podlegałyby także, jako takie, sankcji karnej na terytorium wykonującego nakaz państwa członkowskiego, gdyby wystąpiły one na tym terytorium.

41. W niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że przestępstwo zakwalifikowane w prawie włoskim jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” nie znajduje się w wykazie 32 przestępstw przewidzianych w art. 2 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584. W tych okolicznościach na podstawie art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 tej decyzji ramowej i zgodnie z prawem francuskim przekazanie KL można uzależnić od warunku, że czyny, za które wydano ENA, stanowią przestępstwo w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

42. W tym względzie, jak wskazuje sąd odsyłający, w prawie włoskim przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” wymaga, aby wskazane czyny mogły naruszyć spokój publiczny, w odróżnieniu od prawa francuskiego. Sąd ten uważa nawet, że chodzi tu o „istotne znamię” tego przestępstwa. Należy jednak stwierdzić, że wymóg naruszenia spokoju publicznego należy do *znamion* wspomnianego przestępstwa, a nie do czynów jako takich, które zostały popełnione przez osobę, której dotyczy wnioski, i które zostały wymienione w ENA²⁵. Tymczasem, jak orzekł Trybunał, nie jest wymagane dokładne pokrywanie się ani znamion przestępstwa, zakwalifikowanego odpowiednio w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego i w prawie wykonującego nakaz państwa członkowskiego, ani nazwy lub klasyfikacji tego przestępstwa w odpowiednich prawach krajowych²⁶.

43. Ponadto, również zgodnie z orzecznictwem Trybunału, w ramach oceny podwójnej karalności właściwy organ wykonującego nakaz państwa członkowskiego powinien sprawdzić, czy w przypadku gdyby dane przestępstwo zostało popełnione na terytorium tego państwa członkowskiego, za naruszony zostałby uznany podobny interes chroniony przez prawo krajowe wspomnianego państwa²⁷. Przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” zdefiniowane jest częściowo przez fakt, że wyrządzona została szkoda w majątku jednego lub kilku podmiotów, jak również szkoda społeczna wynikająca z naruszenia

²³ Wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 62.

²⁴ Zobacz pkt 54 wyroku Grundza.

²⁵ Jak zauważył rzecznik generalny M. Bobek w opinii w sprawie Grundza (C-289/15, EU:C:2016:622, pkt 51), ocena podwójnej karalności wymaga więc zasadniczo dwóch etapów: 1) *delokalizacji*, która oznacza uwzględnienie podstawowych cech czynu popełnionego w państwie wydającym i potraktowanie tego czynu tak, jak gdyby miał on miejsce w państwie wykonującym, oraz 2) *subsumpcji* tych podstawowych okoliczności faktycznych do jakiegokolwiek pasującego przestępstwa zdefiniowanego w prawie państwa wykonującego.

²⁶ Zobacz pkt 32 niniejszej opinii.

²⁷ Zobacz pkt 36 niniejszej opinii.

własności prywatnej²⁸. Tymczasem w niniejszej sprawie, jak wynika z postanowienia odsyłającego, czyny objęte tym przestępstwem, w przypadku których istotnym interesem jest ochrona właścicieli danego mienia, podlegają sankcjom karnym we Francji. W konsekwencji interes chroniony prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego jest podobny do interesu chronionego w wydającym nakaz państwie członkowskim.

44. Co za tym idzie, okoliczność, że naruszenie spokoju publicznego stanowi istotne znamię przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” w wydającym nakaz państwie członkowskim, nie wydaje się istotna dla kontroli spełnienia przesłanki podwójnej karalności przez wykonujący nakaz organ sądowy.

45. W związku z tym proponuję, aby na pytanie pierwsze odpowiedzieć, że art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, iż przesłanka podwójnej karalności przewidziana w tych przepisach jest spełniona w sytuacji, gdy ENA zostaje wydany w odniesieniu do czynów, które w wydającym nakaz państwie członkowskim są przestępstwem wymagającym, aby czyny te mogły naruszać spokój publiczny, podczas gdy takie czyny również podlegają sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim bez konieczności wyzerpania tego znamienia naruszenia spokoju publicznego.

B. W przedmiocie drugiego i trzeciego pytania prejudycjalnego

46. Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, a także art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych, należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania ENA wydanego w celu wykonania kary, w sytuacji gdy kara ta została wymierzona za popełnienie przez osobę, której dotyczy nakaz, kilku czynów, ukaranych jako składające się na jedno przestępstwo w wydającym nakaz państwie członkowskim, podczas gdy niektóre z tych czynów nie są karalne w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

1. W przedmiocie dopuszczalności

47. Rząd włoski podnosi w swoich uwagach na piśmie, że zdaniem chambre de l'instruction de la cour d'appel d'Angers (izby śledczej sądu apelacyjnego w Angers) przesłanka podwójnej karalności nie jest spełniona w postępowaniu głównym w odniesieniu do dwóch z siedmiu czynów, które zostały zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, o którym mowa w art. 419 włoskiego kodeksu karnego²⁹. Ta izba śledcza wskazała, że jeśli chodzi o te dwa czyny, ustalono, iż KL znajdował się po prostu w pobliżu rozpatrywanych instytucji kredytowej i pojazdu, nie uczestnicząc faktycznie w czynności niszczenia. Sąd odsyłający wywiódł z tego, że skoro w prawie francuskim przestępstwo dewastacji, zniszczenia lub uszkodzenia mienia zachodzi tylko

²⁸ Zobacz pkt 17 niniejszej opinii, który odnosi się do postanowienia odsyłającego. W swoich uwagach na piśmie KL twierdzi, że wartością społeczną chronioną przez przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” nie jest poszanowanie mienia i własności, lecz poszanowanie porządku publicznego i spokoju publicznego. Jednakże zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się do Trybunału sąd krajowy w ramach stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny – a prawidłowość tego ustalenia nie podlega ocenie Trybunału – korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy [wyrok z dnia 25 listopada 2021 r., Finanzamt Österreich (Zasiłki rodzinne dla pracowników organizacji humanitarnych), C-372/20, EU:C:2021:962, pkt 54]. W tych okolicznościach w odniesieniu do ustalenia interesu chronionego w ramach przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” należy odwołać się do postanowienia odsyłającego.

²⁹ Rząd ten podkreśla, że prawo włoskie pozwala na ukaranie nie tylko rzeczywistego sprawcy czynu, ale również każdego, kto uczestniczy poprzez swoje dobrowolne, czynne lub bierne zachowanie w popełnieniu przestępstwa.

wtedy, gdy oskarżony sam popełnił czyny składające się na to przestępstwo, wspomniana izba śledcza uzasadniła swoją decyzję o uznaniu, że w odniesieniu do dwóch rozpatrywanych czynów przesłanka podwójnej karalności nie jest spełniona.

48. Zdaniem rządu włoskiego ta sama izba śledcza w rzeczywistości nie podnosi kwestii zastosowania przesłanki podwójnej karalności, lecz problem dowodowy, stwierdzając, że nie przedstawiono dowodu na to, iż KL popełnił pewne przypisywane mu czyny. W związku z tym pytania drugie i trzecie są w części niedopuszczalne w zakresie, w jakim odnoszą się do art. 49 karty praw podstawowych, dotyczącego zasad legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, podczas gdy powinny one być odnosić się do art. 48 karty praw podstawowych, dotyczącego domniemania niewinności i prawa do obrony. Ponadto ze względu na to, że niektóre czyny ścigane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” w prawie włoskim nie stanowią przestępstwa w prawie francuskim, w grę wchodzi art. 49 ust. 1 karty praw podstawowych, a nie ust. 3 tego artykułu, na który powołał się sąd odsyłający w pytaniu trzecim.

49. W tym względzie pragnę zauważyć, że w swoim postanowieniu sąd odsyłający wyszedł z założenia, iż dwa z siedmiu czynów zarzucanych KL w związku z przestępstwem zakwalifikowanym jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” nie podlegają sankcji karnej w prawie francuskim. Założenie to, które wynika z badania okoliczności faktycznych popełnienia tych dwóch czynów, nie jest przedmiotem dyskusji w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Poprzez swoje pytania sąd ten zastanawia się bowiem nie nad dowodem na istnienie danych okoliczności faktycznych, lecz nad konsekwencjami, jakie należy wyciągnąć z tej sytuacji dla wykładni przesłanki podwójnej karalności w rozumieniu prawa Unii oraz dla wykonania rozpatrywanego ENA.

50. W szczególności sąd odsyłający ma wątpliwości co do tego, czy przesłanka ta jest spełniona w sprawie takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym. Moim zdaniem jest zatem jasne, że zadane pytania dotyczą wykładni prawa Unii oraz że odpowiedź na te pytania jest użyteczna i istotna dla rozstrzygnięcia sporu zawisłego przed tym sądem. W związku z tym uważam, że pytania drugie i trzecie są w całości dopuszczalne.

2. Co do istoty

51. W niniejszej sprawie sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy spełnienie przesłanki podwójnej karalności z punktu widzenia art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, a także art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych wymaga, by wszystkie czyny ścigane w ramach jednego przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim mogły również stanowić przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

52. Rządy francuski i włoski oraz Komisja, choć w sposób zniuansowany, proponują udzielenie odpowiedzi przeczącej na to pytanie, podczas gdy KL proponuje udzielenie odpowiedzi twierdzącej.

53. W tym względzie zbadam zakres przesłanki podwójnej karalności w odniesieniu do jednego przestępstwa [a)], a następnie poszanowanie zasady proporcjonalności przewidzianej w art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych [b)].

a) W przedmiocie zakresu przestanki podwójnej karalności w odniesieniu do jednego przestępstwa

54. Przede wszystkim, jak już wskazano, z brzmienia art. 2 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 wynika, że nie jest wymagane *dokładne pokrywanie się* ani znamion przestępstwa, zakwalifikowanego odpowiednio w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego i w prawie wykonującego nakaz państwa członkowskiego, ani nazwy lub klasyfikacji tego przestępstwa w odpowiednich prawach krajowych³⁰. W związku z tym przepis ten nie wymaga, aby wszystkie czyny składające się na jedno przestępstwo, o którym mowa w ENA, stanowiły przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

55. Następnie, co się tyczy kontekstu art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, należy przypomnieć, że ta decyzja ramowa służy, dzięki ustanowieniu uproszczonego i skutecznego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej, ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy sądowej, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi. Zasada wzajemnego uznawania znajduje zastosowanie w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, wprowadzającym regułę, zgodnie z którą państwa członkowskie wykonują każdy ENA w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej decyzji ramowej. Wynika stąd, że co do zasady wykonujące nakaz organy sądowe mogą odmówić wykonania takiego ENA wyłącznie z enumeratywnie wyliczonych powodów odmowy wykonania, przewidzianych w decyzji ramowej 2002/584, a wykonanie tego nakazu można uzależnić wyłącznie od jednego z warunków ściśle określonych w art. 5 wspomnianej decyzji ramowej. W konsekwencji wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania – wyjątek, który należy *interpretować ściśle*³¹. Kontekst ten przemawia za taką wykładnią przesłanki podwójnej karalności, zgodnie z którą wystarczające jest, aby tylko część czynów składających się na jedno przestępstwo, o którym mowa w ENA, podlegała sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

56. Prawdą jest, że jeśli chodzi o podstawy fakultatywnej odmowy wykonania wymienione w art. 4 decyzji ramowej 2002/584, jak stwierdził Trybunał, z brzmienia tego artykułu, w szczególności z zastosowania czasownika „może” w połączeniu z bezokolicznikiem czasownika „odmówić”, którego podmiotem jest wykonujący nakaz organ sądowy, wynika, że organowi temu powinien przysługiwać pewien zakres uznania w kwestii, czy należy odmówić wykonania ENA z powodów, o których mowa w tym art. 4³². Wynika z tego, że w sytuacji gdy państwa członkowskie zdecydowały się na transpozycję jednej lub kilku podstaw fakultatywnej odmowy przewidzianych w art. 4 wspomnianej decyzji ramowej, nie mogą one postanowić, iż organy sądowe są obowiązane odmówić wykonania każdego ENA, który jest pod względem formalnym objęty zakresem stosowania tych podstaw odmowy, bez możliwości uwzględnienia przez te organy okoliczności właściwych dla każdego przypadku³³.

57. W niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że część czynów, o których mowa w ENA, w ramach przestępstwa zakwalifikowanego jako „niszczenie mienia i szabrownictwo”, zalicza się w wykonującym nakaz państwie członkowskim do przestępstw

³⁰ Zobacz podobnie wyrok Grundza, pkt 35.

³¹ Zobacz podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 42–44 i przytoczone tam orzecznictwo.

³² Zobacz wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (Europejski nakaz aresztowania – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo.

³³ Zobacz wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (Europejski nakaz aresztowania – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 44.

kradzieży ze zniszczeniem, niszczenia lub uszkodzenia. Moim zdaniem sytuacja ta nie pozwala wykonującemu nakaz organowi sądowemu, także w ramach przyznanego mu zakresu uznania, odmówić wykonania ENA z powodu, o którym mowa w art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584.

58. Wreszcie, zgodnie z art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 celem mechanizmu ENA jest umożliwienie zatrzymania i przekazania osoby, której dotyczy wnioszek, tak aby – uwzględniając cel wspomnianej decyzji ramowej – popełnione przestępstwo nie pozostało bezkarne i aby ta osoba była ścigana lub aby odbyła orzeczoną wobec niej karę pozbawienia wolności³⁴. Tymczasem, jak podniósł rząd francuski w swoich uwagach na piśmie, wykładnia prowadząca do odmowy wykonania ENA na tej podstawie, że część czynów ukaranych w wydającym nakaz państwie członkowskim nie jest karalna w wykonującym nakaz państwie członkowskim, prowadziłaby do zapewnienia bezkarności osoby skazanej za wszystkie rozpatrywane czyny, w tym czyny karalne w obu tych państwach.

59. W tych okolicznościach uważam, że w sprawie w postępowaniu głównym przesłanka podwójnej karalności jest spełniona, gdy niektóre czyny objęte ENA podlegają sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim. Tak więc – i jest to odpowiedź na pytanie sądu odsyłającego – nie należy dokonywać rozróżnienia w zależności od tego, czy organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego uznały te różne czyny za możliwe do rozdzielenia, czy też nie. Element ten, który należy zresztą do kwalifikacji przestępstwa, jest bowiem bez znaczenia dla wykonania ENA³⁵.

b) W przedmiocie poszanowania zasady proporcjonalności przewidzianej w art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych

60. Sąd odsyłający zastanawia się, czy zasada proporcjonalności w rozumieniu art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych jest przestrzegana, gdy ENA został wydany w celu wykonania kary za jedno przestępstwo składające się z kilku czynów, z których tylko część stanowi przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim. Zdaniem tego sądu, choć nakaz ten mógł być proporcjonalny w czasie jego wydania, to mógłby on już nie być proporcjonalny w chwili jego wykonania, co prowadziłoby do odmowy przekazania osoby, której dotyczy wnioszek.

61. W tym względzie wydaje się ważne, aby odróżnić proporcjonalność ENA od proporcjonalności wymierzonej kary. Po pierwsze, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, jeśli chodzi o środek, który, tak jak ENA, może naruszać prawo do wolności zainteresowanej osoby, ochrona ta wymaga wydania decyzji spełniającej wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową³⁶. Ponadto ochrona praw zainteresowanej osoby zakłada, że wydający nakaz organ sądowy kontroluje spełnienie przesłanek wymaganych do wydania ENA i bada w sposób obiektywny, z uwzględnieniem wszystkich dowodów obciążających i odciążających, nie będąc przy tym narażony na ryzyko podlegania instrukcjom zewnętrznym, w szczególności ze strony władzy wykonawczej, kwestię, *czy wydanie tego nakazu ma charakter proporcjonalny*³⁷. W tym kontekście, jak wskazał sąd odsyłający, to do wydającego nakaz państwa członkowskiego należy

³⁴ Zobacz wyrok z dnia 13 stycznia 2021 r., MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo.

³⁵ Pragnę uściślić, że w swoich uwagach na piśmie rząd włoski podniósł, iż ze względu na immanentną jedność różnych czynów składających się na przestępstwo zakwalifikowane jako „niszczenie mienia i szabrownictwo” nie wydaje się możliwe rozdzielenie tych czynów.

³⁶ Zobacz podobnie wyrok z dnia 13 stycznia 2021 r., MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo.

³⁷ Zobacz podobnie wyrok z dnia 13 stycznia 2021 r., MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo.

sprawdzenie proporcjonalności ENA przed jego wydaniem, co może wzmocnić zasadę wzajemnego uznawania. W niniejszej sprawie sąd ten nie twierdzi, że rozpatrywany ENA ma nieproporcjonalny charakter.

62. Co więcej, w przypadku gdy ENA zostaje wydany w celu wykonania kary, jego proporcjonalność wynika z wyroku skazującego, który, jak wynika z art. 2 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, musi orzekać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający polegający na pozbawieniu wolności o wymiarze co najmniej czterech miesięcy³⁸. W sprawie w postępowaniu głównym orzeczona kara przekracza ten okres czterech miesięcy. W tych okolicznościach uważam, że ENA wydaje się proporcjonalny w rozumieniu art. 2 ust. 1 tej decyzji ramowej.

63. Po drugie, co się tyczy proporcjonalności orzeczonej kary, stosownie do przepisów wspomnianej decyzji ramowej państwa członkowskie mogą bowiem odmówić wykonania ENA wyłącznie w wymienionych w art. 3 tej decyzji przypadkach obligatoryjnej odmowy wykonania oraz w przypadkach fakultatywnej odmowy wykonania wskazanych w jej art. 4 i 4a. Wykonujący nakaz organ sądowy może ponadto uzależnić wykonanie ENA tylko od spełnienia warunków określonych w art. 5 tej decyzji ramowej³⁹. Tymczasem należy stwierdzić, że ewentualnie nieproporcjonalny charakter kary nie figuruje wśród podstaw odmowy wykonania przewidzianych w decyzji ramowej 2002/584.

64. Niemniej jednak, jak stanowi art. 1 ust. 3 tej decyzji ramowej, nie skutkuje ona modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 TUE. Podobnie Trybunał przyznał, że „w wyjątkowych okolicznościach” mogą zostać wprowadzone ograniczenia dotyczące zasad wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi. I tak Trybunał dopuścił, przy spełnieniu pewnych warunków, możliwość umorzenia przez wykonujący nakaz organ sądowy postępowania w przedmiocie przekazania, wprowadzonego decyzją ramową, jeśli w wyniku takiego przekazania osoba, której dotyczy wnioski, mogłaby zostać narażona na ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 karty praw podstawowych⁴⁰. Jednakże wydaje się, że w niniejszej sprawie takie wyjątkowe okoliczności nie zachodzą. Sąd odsyłający nie powołuje się bowiem na naruszenie prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego zagwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych w odniesieniu do KL lub na okoliczność, że jego przekazanie może doprowadzić do nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 karty praw podstawowych. Ponadto sama okoliczność, że nie wszystkie czyny ścigane w ramach jednego przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim stanowią przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim, nie wydaje się uzasadniać przyjęcia nowej „wyjątkowej okoliczności” w sytuacji, w której prawa podstawowe osoby, której dotyczy wnioski, były przestrzegane w wydającym nakaz państwie członkowskim.

65. Komisja utrzymuje, że jeżeli informacje zawarte w ENA nie pozwalają na stwierdzenie, że czyny karalne zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego są istotnymi czynami leżącymi u podstaw ENA, wykonujący nakaz organ sądowy powinien skorzystać z procedury przewidzianej w art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584⁴¹ w celu ustalenia, czy w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego istnieje możliwość dokonania a posteriori

³⁸ Zobacz wyrok z dnia 12 grudnia 2019 r., *Openbaar Ministerie* (Prokurator królewski w Brukseli), C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079, pkt 38.

³⁹ Zobacz wyrok z dnia 12 grudnia 2019 r., *Openbaar Ministerie* (Prokuratura w Szwecji), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, pkt 36.

⁴⁰ Zobacz wyrok z dnia 19 września 2018 r., *RO*, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, pkt 39, 40 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁴¹ Zgodnie z tym przepisem „[j]eśli wykonujący organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17”.

podziału kary. Jeżeli taki podział kary jest możliwy, wydający nakaz organ sądowy powinien rozważyć ustosunkowanie się do obaw wykonującego nakaz organu sądowego poprzez wydanie nowego ENA ograniczonego wyłącznie do czynów stanowiących przestępstwo w prawie wykonującego nakaz państwa członkowskiego. Natomiast gdyby taki podział nie był możliwy w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego, wykonujący nakaz organ sądowy powinien skorzystać z przysługującego mu zakresu uznania, uwzględniając, po pierwsze, prawo do niepowoływania się na podstawę odmowy wykonania z uwagi na fakultatywny charakter tego prawa, a po drugie, ryzyko bezkarności w przypadku niewykonania ENA. Organ ten powinien zatem, w drodze wyjątku, mieć możliwość odmowy wykonania ENA, w przypadku gdy czyny, w odniesieniu do których przesłanka podwójnej karalności jest spełniona w świetle prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, mają jedynie marginalne znaczenie w stosunku do wagi czynów, w odniesieniu do których przesłanka ta nie została spełniona.

66. Nie przekonuje mnie takie rozumowanie. Po pierwsze, decyzja ramowa 2002/584 wprowadziła bowiem uproszczony i skuteczny system przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej⁴². Tymczasem, z jednej strony, przyjęcie interpretacji Komisji oznaczałoby skomplikowanie tego systemu i znaczne spowolnienie procedury przekazania osoby, której dotyczy nakaz. Po drugie, we wspomnianej decyzji ramowej nie przewidziano, że wydające nakaz państwo członkowskie wydaje nowy ENA, jeżeli podział kary jest możliwy, w zależności od prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, tym bardziej że prawo to może się znacznie różnić w poszczególnych państwach członkowskich. Po trzecie, skoro przesłanka podwójnej karalności jest spełniona w odniesieniu do większości rozpatrywanych czynów⁴³ – co nie jest kwestionowane w postępowaniu głównym – wykonujący nakaz organ sądowy nie może, moim zdaniem, odmówić wykonania ENA w świetle logiki i celu wspomnianej decyzji ramowej.

67. Wreszcie, KL podnosi, że uwzględniając wagę rozpatrywanych czynów, można racjonalnie uznać, że jego kara byłaby zasadniczo niższa, gdyby sąd włoski nie uwzględnił czynów, które zostały następnie wykluczone przez wykonujący nakaz organ sądowy. Jednakże w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której spełniona jest przesłanka podwójnej karalności, kontrolę poszanowania zasady proporcjonalności kary w rozumieniu art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych powinien przeprowadzić wyłącznie wydający nakaz organ sądowy w świetle swojego prawa krajowego.

68. Mając na względzie powyższe rozważania, proponuję, aby na pytania drugie i trzecie odpowiedzieć, że art. 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 oraz art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, iż wykonujący nakaz organ sądowy nie może odmówić wykonania ENA wydanego w celu wykonania kary, w sytuacji gdy kara ta została wymierzona za popełnienie przez osobę, której dotyczy nakaz, kilku czynów, ukaranych jako składające się na jedno przestępstwo w wydającym nakaz państwie członkowskim, podczas gdy niektóre z tych czynów nie są karalne w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

⁴² Zobacz pkt 39 niniejszej opinii.

⁴³ W związku z tym nie wydaje się konieczne badanie w ramach niniejszej opinii przypadku przywołanego przez Komisję, w którym czyny, w odniesieniu do których przesłanka podwójnej karalności jest spełniona, mają znaczenie marginalne w stosunku do tych, dla których przesłanka ta nie jest spełniona.

V. Wnioski

69. W świetle powyższych rozważań proponuję Trybunałowi, aby na pytania przedstawione przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) odpowiedział następująco:

- 1) Artykuł 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi należy interpretować w ten sposób, że przesłanka podwójnej karalności przewidziana w tych przepisach jest spełniona w sytuacji, gdy europejski nakaz aresztowania zostaje wydany w odniesieniu do czynów, które w wydającym nakaz państwie członkowskim są przestępstwem wymagającym, aby czyny te mogły naruszać spokój publiczny, podczas gdy takie czyny również podlegają sankcji karnej w wykonującym nakaz państwie członkowskim bez konieczności wyczerpania tego znamienia naruszenia spokoju publicznego.
- 2) Artykuł 2 ust. 4 i art. 4 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584 oraz art. 49 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy nie może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary, w sytuacji gdy kara ta została wymierzona za popełnienie przez osobę, której dotyczy nakaz, kilku czynów, ukaranych jako składające się na jedno przestępstwo w wydającym nakaz państwie członkowskim, podczas gdy niektóre z tych czynów nie są karalne w wykonującym nakaz państwie członkowskim.